

Landelijke Adviescommissie
Plaatsing Langdurige Forensisch
Psychiatrische Zorg
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Jaarverslag

2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

Inleiding	6
Hoofdstuk 1 Kerntaak	8
1.1 Inleiding	9
1.2 Aantal aanvragen	10
1.3 Nieuwe aanvragen	10
1.4 Herbeoordelingen	11
1.5 Verzoeken tot opheffing	12
1.6 Aanvraag individueel beveiligingsniveau	12
1.7 Beslissingen namens de minister	12
1.8 Doorlooptijden	13
Hoofdstuk 2 Overige activiteiten	14
2.1 De lerende LFPZ-praktijk	15
2.2 Overleg ketenpartners	16
Bijlage	18
Samenstelling Landelijke Adviescommissie Plaatsing Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg	19

Inleiding

De Landelijke Adviescommissie Plaatsing Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg (verder: LAP) toetst alle door de Forensisch Psychiatrische Centra ingediende aanvragen voor plaatsing, voortzetting of beëindiging van plaatsing van ter beschikking gestelden in een LFPZ voorziening. De LAP brengt hierover advies uit aan de minister van Justitie en Veiligheid.

De LAP heeft de volgende doelstelling:

‘De LAP stelt zich ten doel een onafhankelijke inhoudelijke toets van alle LFPZ plaatsingen te waarborgen en daarover een gedegen advies uit te brengen aan de minister. De advisering geschiedt op basis van het Beleidskader Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg (verder: het Beleidskader).’

Deze doelstelling is geformuleerd naar aanleiding van het Besluit van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 15 april 2012, houdende de instelling van de LAP (verder: het Besluit).

De LAP bestaat inclusief de voorzitter uit twee juristen, drie forensisch psychiaters en drie forensisch psychologen en wordt ondersteund door een onafhankelijk bureau.

In artikel 11 van het Besluit is bepaald dat de voorzitter van het college elk jaar vóór 1 maart een jaarverslag uitbrengt naar aanleiding van de werkzaamheden van het voorafgaande jaar. In het voorliggende jaarverslag is informatie opgenomen over de aantallen en soorten adviezen die de LAP in 2021 heeft uitgebracht, waaronder een beknopte samenvatting van de belangrijkste overwegingen die aan deze adviezen ten grondslag hebben gelegen. Tevens worden de overige activiteiten van de LAP kort toegelicht.

Hoofdstuk 1

Kerntaak

1.1 Inleiding

De LAP heeft op grond van artikel 3 van het Besluit tot taak de minister van Justitie en Veiligheid te adviseren over de afdoening van aanvragen tot plaatsing of beëindiging van plaatsing van ter beschikking gestelden in een LFPZ voorziening. Tevens adviseert de LAP de minister periodiek over de voortzetting van de plaatsing.

Bij een aanvraag tot LFPZ plaatsing beoordeelt de LAP of de eindverantwoordelijke behandelaar naar geldend psychiatrisch inzicht in alle redelijkheid tot de vaststelling heeft kunnen komen dat voortzetting van op verandering gerichte behandeling thans niet langer zinvol is en dat doorstroming naar een andere instelling waar het noodzakelijke niveau van zorg en beveiliging geboden kan worden, in het bijzonder een GGz-instelling, niet mogelijk is. Indien deze mogelijkheden niet aanwezig worden geacht, dan adviseert de LAP tot plaatsing in een LFPZ voorziening.

Op grond van het Beleidskader beoordeelt de LAP vervolgens elke twee jaar of voortzetting van de LFPZ status nog gerechtvaardigd is. Door nieuwe medische ontwikkelingen en behandelmethoden of een wijziging in het behandelperspectief of ziekte-inzicht, kan terugplaatsing naar een reguliere behandelafdeling en op den duur resocialisatie mogelijk zijn. Tevens onderzoekt de LAP of de LFPZ status om een andere reden dient te worden beëindigd, in het bijzonder in verband met de mogelijkheid van plaatsing in een andere instelling waar het noodzakelijke niveau van zorg en beveiliging geboden kan worden.

Overeenkomstig artikel 6 van het Besluit behandelt de LAP de aanvragen in subcommissies. De LAP is onderverdeeld in commissies die wisselen van samenstelling. In elke commissie zitten twee gedragsdeskundigen, te weten een psychiater en een psycholoog. De commissievergaderingen worden voorgezeten door één van de juristen en worden genoteerd door de secretaris van de commissie of diens plaatsvervanger. Tijdens de vergaderingen worden de adviezen vastgesteld.

Er vinden per maand gemiddeld twee commissievergaderingen plaats, maar gelet op de hoge instroom van aanvragen in 2021 hebben er het afgelopen jaar regelmatig drie vergaderingen per maand plaatsgevonden.

Per commissievergadering worden in de regel maximaal vijf aanvragen behandeld als het gaat om herbeoordelingen. De commissievergaderingen vinden plaats op locatie, namelijk in de FPC's waar de LFPZ-gestelden verblijven dan wel de kliniek waar de patiënt voor wie LFPZ plaatsing is aangevraagd, verblijft. Een voorwaarde op grond van het Beleidskader is dat de commissie niet alleen het volledige dossier toetst, maar de patiënt ook heeft gezien. Alvorens de commissie de nieuwe aanvragen en periodieke herbeoordelingen derhalve bespreekt en van advies voorziet, worden de patiënten gezien om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen. Dit betreft nadrukkelijk geen onderzoek van de patiënt zoals de kliniek en de externe rapporteurs verrichten, maar de betrokken patiënt wordt in de gelegenheid gesteld om te reageren op de adviezen van de kliniek en de rapporteurs en de vragen van de commissie. Alleen als de patiënt uitdrukkelijk te kennen heeft gegeven niet gezien te willen worden, ziet de LAP daarvan af maar niet nadat de LAP heeft geverifieerd dat dat de wens van de patiënt is.

De advocaat van de patiënt wordt voorafgaand aan de vergadering in staat gesteld om schriftelijk opmerkingen in te dienen.

Na afloop van de vergadering worden de adviezen aan de minister opgesteld en verzonden naar de Divisie Individuele Zaken van DJI, waar namens de minister een beslissing wordt genomen op de aanvraag.

1.2 Aantal aanvragen

In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2021 heeft de LAP in totaal 83 aanvragen ontvangen en behandeld.

Dit betrof:

- 22 nieuwe aanvragen tot LFPZ plaatsing
- 55 periodieke (en tussentijdse) herbeoordelingen van de LFPZ plaatsing
- 1 verzoek tot opheffing
- 5 aanvragen tot wijziging van het individuele beveiligingsniveau

1.3 Nieuwe aanvragen

Ten aanzien van de 22 nieuwe aanvragen tot LFPZ plaatsing heeft de LAP in 18 zaken aan de minister geadviseerd om de aanvraag toe te wijzen en in 4 zaken om de aanvraag af te wijzen.

Advies LAP	Aantal
Toewijzen	18
Afwijzen	4
Totaal	22

De redenen voor de adviezen tot afwijzing van de aanvragen voor LFPZ plaatsing in voornoemde zaken waren gelegen in het volgende:

- In één zaak achtte de commissie het niet uitgesloten dat een andere vorm van bejegening van betrokkene een doorbraak zou kunnen geven in het traject. Hierbij werd niet zozeer gedacht aan behandeling in engere zin, maar meer aan een resocialisatietraject dat onder strikte voorwaarden wordt vormgegeven met een passend risicomanagement. De commissie achtte het bij wijze van ultimum remedium aangewezen dat in een andere kliniek (al dan niet door middel van een proefplaatsing) wordt onderzocht of in een groepsluw klimaat sprake kan zijn van een andere dynamiek die een betere uitwerking heeft op betrokkene, zodat tot de benodigde samenwerking kan worden gekomen.
- In twee zaken constateerde de commissie dat er sinds de aanvraag sprake was van een positieve ontwikkeling, waardoor er meer basis leek te zijn om tot psychotherapeutische beïnvloeding van de betrokken patiënten te komen dan eerder het geval was. Aangezien het functioneren van de betrokkenen een positieve wending leek te hebben gekregen, achtte de commissie het niet ondenkbaar dat een nieuwe behandelopgave tot de mogelijkheden behoorde.
- In één zaak was de commissie met de externe rapporteurs van oordeel dat betrokkene de hoge beveiliging van de LFPZ niet nodig heeft om het risico op herhaling van ernstige delicten afdoende te managen. Zowel de LAP als meerdere rapporteurs hebben door de jaren heen benadrukt dat behandeling gecontra-indiceerd is. Desondanks is er de afgelopen jaren – zowel door de kliniek als vanuit de zorgconferentie - toch getracht om behandeling in te zetten met als resultaat dat betrokkene daadwerkelijk is overvraagd. De commissie is van oordeel dat er perspectief is op verblijf in een voorziening met een lager beveiligingsniveau, waar geen enkele behandelruk aanwezig is en waar betrokkene met een bij hem passende bejegingsstijl kan verblijven.

1.4 Herbeoordelingen

Op grond van het Beleidskader dient door middel van een periodieke toets tweemaal per jaar door de LAP te worden beoordeeld of voortzetting van de LFPZ-indicatie nog gerechtvaardigd is. Daarnaast kan de LAP in haar advies verzoeken om een tussentijdse herbeoordeling van de LFPZ-indicatie, indien de LAP aanleiding ziet om binnen een bepaalde periode (van doorgaans een jaar) de mogelijkheden van behandeling of uitplaatsing te onderzoeken dan wel de betrokken patiënt hiervoor te motiveren en bij succesvol verloop te kijken of er perspectief ontstaat op behandeling of overplaatsing naar een andere voorziening.

Ten aanzien van de 55 periodieke en tussentijdse herbeoordelingen heeft de LAP in 51 zaken aan de minister geadviseerd om de LFPZ plaatsing voort te zetten en in 4 zaken om de LFPZ-indicatie op te heffen.

De LAP heeft in voornoemde periode tevens advies uitgebracht ten aanzien van een periodieke herbeoordeling, die in 2020 was aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie. In deze zaak heeft de LAP geadviseerd om de LFPZ plaatsing voort te zetten.

Advies LAP	Aantal
Voortzetten	52
Opheffen	4
Totaal	56

De redenen voor de adviezen tot opheffing van de LFPZ-indicatie waren gelegen in het volgende:

- In drie zaken konden de betrokken patiënten uitstromen naar andere instellingen waar het noodzakelijke niveau van zorg en beveiliging geboden kon worden.
- In één zaak hechtte de commissie belang aan de constatering van de kliniek zelf dat betrokkene niet meer het hoge beveiligingsniveau van de LFPZ behoeft. Betrokkene is een dementerende man met een broze gezondheid, die zich louter kan voortbewegen in een rolstoel. De commissie onderkende dat het vinden van een vervolgvoorziening voor betrokkene, mede gelet op zijn verblijfsstatus, niet eenvoudig zal zijn maar dat dit enkele feit geen reden is om de LFPZ-indicatie te handhaven.

1.5 Verzoeken tot opheffing

Ten aanzien van het verzoek tot opheffing heeft de LAP geadviseerd om het verzoek toe te wijzen en de LFPZ plaatsing op te heffen.

Advies LAP	Aantal
Toewijzen	1
Totaal	1

1.6 Aanvraag individueel beveiligingsniveau

Ten aanzien van de vijf aanvragen om het individuele beveiligingsniveau in de zin van de Verlofregeling te wijzigen naar laag, heeft de LAP in alle zaken het advies van de kliniek gevolgd en geadviseerd om het beveiligingsniveau als laag vast te stellen.

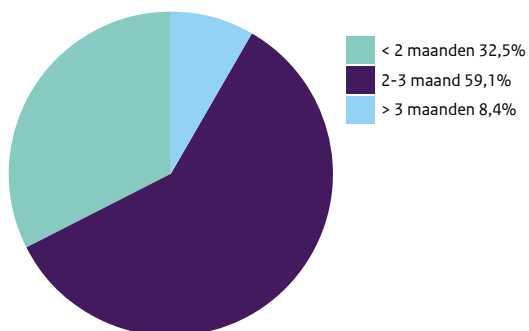
1.7 Beslissingen namens de minister

Op grond van artikel 8, derde lid van het Besluit kan de minister in zijn beslissing gemotiveerd afwijken van het advies van de LAP. In 2021 heeft de LAP geen contraire beslissingen ontvangen namens de minister.

1.8 Doorlooptijden

De LAP streeft ernaar om binnen drie maanden na ontvangst van een aanvraag een advies te zenden aan de minister. Voor het vaststellen van de doorlooptijd geldt als begin de datum van binnenkomst van de aanvraag bij de LAP en als einde de datum waarop het advies aan de minister wordt verzonden.

In 2021 heeft de LAP in 91,6% van de zaken binnen drie maanden na ontvangst advies uitgebracht. De cijfers zien er in een schema als volgt uit:

Hoofdstuk 2

Overige activiteiten

2.1 De lerende LFPZ-praktijk

Vraagstelling pro justitia rapportage

Op 9 maart 2021 heeft de LAP in het kader van deskundigheidsbevordering en de lerende LFPZ-praktijk in samenwerking met het NIFP een online congres georganiseerd voor pro justitia rapporteurs, die over LFPZ aanvragen en herbeoordelingen rapporteren. Het belangrijkste onderwerp van de middag was de standaard vraagstelling in de pro justitia rapportages. Uit ervaringen van de LAP in de afgelopen negen jaar en uit verricht onderzoek naar de LFPZ-advisering, is gebleken dat pro justitia rapporteurs zich in sommige gevallen beperken tot algemene opmerkingen over de LFPZ-plaatsing en weinig concreet zijn over de mogelijkheden die zij onderzocht hebben ten aanzien van mogelijke uitstroom uit de LFPZ. Dit is mogelijk te wijten aan de huidige beperkte vraagstelling. De LAP verwacht een betere communicatie en advisering over alle aspecten die de LFPZ-beoordeling raken, als er in de vraagstelling concretere vragen worden opgenomen voor de rapporteurs. Tijdens het congres is een voorstel voor een aangepaste vraagstelling geformuleerd. Het NIFP zal, na afstemming met alle ketenpartners, zorgdragen voor de implementatie van deze vraagstelling.

Proefplaatsing in kader van uitstroom

De Minister voor Rechtsbescherming heeft in een voortgangsbrief aan de Tweede Kamer op 3 december 2020 aangegeven dat het om de effectiviteit van de LFPZ te verbeteren van belang is om de knelpunten die de in-, door- en uitstroom belemmeren zo veel mogelijk weg te nemen. Het doel is om de uitstroom vanuit de LFPZ op een zodanige manier in te richten, dat die patiënten die zeer langdurig in de LFPZ verblijven en alleen zeer geleidelijk kunnen uitstromen, dit ook veilig en verantwoord kunnen doen. De huidige regelingen bieden op dit moment onvoldoende mogelijkheden voor maatwerk. Daarom heeft de LAP samen met het ministerie, DJI, en de LFPZ-kliniek het afgelopen jaar de juridische mogelijkheden verkend om patiënten, in de vorm van een proefplaatsing, voor een jaar in een vervolgvoorziening te kunnen plaatsen. Met een dergelijke proefplaatsing kan gedurende langere tijd worden geobserveerd of deze voorziening het meest passend is voor de patiënt en of de risico's voldoende beheerst kunnen worden. Een uitgewerkt voorstel hiervoor zal begin 2022 in een expertmeeting met alle betrokken ketenpartners worden besproken, waarna het in wet- en regelgeving kan worden geïmplementeerd.

Studiereis Noorwegen

Van 22 tot en met 26 november 2021 heeft de LAP een studiereis gemaakt naar Bergen, Noorwegen. De LAP wilde in het kader van de lerende LFPZ-praktijk graag in gesprek treden met vooraanstaande Noorse experts in de forensische psychiatrie en een kijkje nemen in hun voorzieningen om te zien hoe zij omgaan met lang verblijvende patiënten en hoe ze uitstroom voor dergelijke patiënten proberen te bewerkstelligen. Het programma bestond uit de volgende onderdelen:

- Presentatie 'Sentenced to treatment: legislation and practise' door Knut Rypdal.
- Bezoek aan forensische kliniek Bergen.
- Presentatie 'Indeterminate prison sentences' door Marte Habberstad Moe.
- Presentatie 'Criminal insanity in Norway post 22 July: controversies and legal reforms' door professor Linda Gröning.
- Bespreking twee longstay casussen door Helge Andreas Hoff.
- Presentatie 'Sentenced to treatment: prolongation and release' door Eirik Stolt-Nielsen van The Regional Public Prosecution Offices.
- Project universiteit 'Remodelling criminal insanity and psychosis through the philosophical, legal, and medical DIMENSIONS of the medical model' door Raffaele Rodogno en Linda Gröning
- Presentatie 'Danger criterion in criminal law' door Martin Minderstrømmen.
- Presentatie over 'The supervision prison board' door professor Asbjørn Strandbakken.
- Presentatie 'Children offenders: reaction systems' door Ingun Fornes.

Er was in het programma veel tijd ingeruimd voor discussie en kennisuitwisseling, hetgeen door alle aanwezigen als zeer waardevol werd ervaren. De LAP heeft zelf ook een presentatie gegeven over het tbs-systeem in het algemeen en de LFPZ in het bijzonder. Al met al heeft de studiereis veel stof voor discussie en verdieping van kennis en inzicht opgeleverd.

2.2 Overleg ketenpartners

Er wordt continue geïnvesteerd in overleg met en het afstemmen van het werkproces met de Divisie Individuele Zaken van DJI en de FPC's. Voorts vindt er periodiek overleg plaats met de FPC's, het NIFP, de Directie Forensische Zorg, de Divisie Individuele Zaken en de Directie Sanctietoepassing en Jeugd over mogelijke knelpunten in beleid en procedures.

Bijlage

Samenstelling Landelijke Adviescommissie Plaatsing Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg

Voorzitter:

Mr I.E. de Vries

Vice-voorzitter:

Mr Y.A.J.M. van Kuijk

Gedragdeskundigen:

Drs K.M. ten Brinck

Drs I. Maksimovic

Drs D. van der Meer

Drs E. Otte

Drs J.A.M. Reijnen

Drs M.R. Weeda

Plaatsvervangend lid:

Mr J.A.W. Lensing

Secretaris:

Mr H.G. Leentvaar-Loohuis

Contactgegevens:

Telefoonnummer secretariaat: 0880-71 39 00

E-mailadres: LAP@avt.minjus.nl

Website: www.landelijkeadviescommissieplaatsing.nl

Colofon

Dit jaarplan is een uitgave van:

Landelijke Adviescommissie
Plaatsing Langdurige Forensisch
Psychiatrische Zorg
Postbus 24019 | 3502 MA Utrecht
T 0880 71 39 00 | LAP@avt.minjus.nl
www.landelijkeadviescommissieplaatsing.nl

Februari 2022